

Received: November 5, 2021; Revised: December 15, 2021; Accepted: December 25, 2021;
วันรับบทความ: 5 พฤศจิกายน 2564; วันแก้ไขบทความ: 15 ธันวาคม 2564; วันตอบรับบทความ: 25 ธันวาคม 2564;

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง

**DEVELOPMENT OF MORALITY AND ETHICS FOR
STUDENTS OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY,
SRILANCHANG CAMPUS**

พระครูปลัดจักรพล สิริธโร¹

พิมพอร์ สดเอี่ยม²

บุญช่วย ศิริเกษ³

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Phrakrupalad Chakkapol Siridharo¹

Pim-on Sod-ium²

Boonchuay Siriket³

^{1,2,3}Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus
Corresponding Author E-mail: winnernews@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวน 94 รูป/คน ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (1967, p. 608) และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 76 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษารู้จัก และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษาต้องการพัฒนา สถิติที่ใช้ในวิจัยประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษาต้องการพัฒนา ประกอบด้วย (1) ความมีวินัย (2) ความรับผิดชอบ (3) ความซื่อสัตย์ (4) ความอดทนอดกลั้น (5) ความมีเมตตา (6) ความเสียสละ และ (7) ความกตัญญูตเวที 2) ระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.170) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.075) รองลงมาได้แก่ ความเสียสละ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.094) ความอดทนอดกลั้น ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.055) ความกตัญญูตเวที ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.157) ความมีเมตตา ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.236) ความมีวินัย ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.143) และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.254) 3) นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.447) นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.168) นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.098) นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมประจำปี 2563 อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.145)

คำสำคัญ: การพัฒนา; คุณธรรมจริยธรรม; นักศึกษา; มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Abstract

The objectives of the research were to study the moral and ethical level of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus students, and to study the students' satisfaction with moral and ethical development of MBUSLC students. The population of the research was a total of 94 MBUSLC freshmen, enrolling in Meditation Practice during the first semester of the academic year 2563; 76 research samples were totally selected through Taro Yamane's sampling method and the stratified random sampling. The instruments used for data collection were 1) the questionnaire on morality and ethics of MBUSLC freshmen, 2) the survey on remembered morality and ethics, and 3) the survey on morality and ethics required for development. The statistics used for data analysis consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings of the research were as follows: 1) The morality and ethics, required for development by the MBUSLC freshmen, comprised of (1) orderliness,

(2) responsibility, (3) honesty, 4) toleration, (5) loving-kindness, (6) sacrifice, and (7) gratitude. 2) The moral and ethical level of MBUSLC students was found to be overall at a high level ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.170). Separately considered in the descending order, honesty was found to be at a high level ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.075), followed by sacrifice ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.094), toleration ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.055), gratitude ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.157), loving-kindness ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.236), orderliness ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.143), and responsibility ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.254), respectively. 3) The satisfaction of MBUSLC students with moral and ethical development for students was found to be overall at a high level ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.447); the satisfaction of MBUSLC students with the Meditation Practice subject was found to be overall at a high level ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.168), the satisfaction of the students with weekly praying activities was found to be overall at a high level ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.098), and the satisfaction of the students with the moral and ethical development project B.E. 2563 was found to be overall at a high level ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.145).

Keywords: Development; Morality and Ethics; Student; Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus;

บทนำ

ปัจจุบันนิสิตนักศึกษาจำนวนมากที่กำลังเติบโตขึ้นไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ในอนาคตยังมีพฤติกรรมและภาพลักษณ์ของการแสดงออกต่าง ๆ อันสะท้อนให้เห็นสิ่งที่เป็น ปัญหาในหลาย ๆ ด้าน โดยปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการขาดคุณธรรมและจริยธรรม นอกเหนือจาก ความรู้ในวิชาการ การสร้างจิตสำนึกคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งจะช่วยให้สังคมโดยรวมมีความ เข้มแข็ง และส่งผลต่อเศรษฐกิจที่ดีขึ้น รวมทั้งยังเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้มีความ อยู่ดีมีสุข รู้จักความพอประมาณอย่างมีเหตุผล (เศรษฐกิจพอเพียง) และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี โดยควบคู่ไปกับการพัฒนาที่มุ่งสู่คุณภาพในทุกด้าน โดยเฉพาะการเสริมสร้างคนไทยในอนาคตให้มีความรู้ มีภูมิปัญญารู้เท่าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโลก เข้าใจเหตุและผลในสิ่งที่เกิดขึ้น รวมทั้งการ เปลี่ยนแปลงที่ปรากฏ การสร้างคุณค่าที่ดีในสังคมบนผืนแผ่นดินไทย การอนุรักษ์วัฒนธรรมและ เอกลักษณ์ของความเป็นไทยมีสังคมโดยรวมที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยความสมดุล ความพอดี ซึ่ง สามารถสร้างคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วย คุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความ รับผิดชอบ มีจิตสำนึก พึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่ง จำเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษา สิ่งเอื้อประโยชน์เพื่อการเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมของ

นักศึกษา เพื่อการพัฒนาคนในระยะยาว อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไป (จिरภา คำทา และ สมบัติ วรินทร์นุวัตร, 2559)

การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษา เพื่อการวิจัยและใช้ในการพัฒนาเยาวชนนิสิตนักศึกษาไทยให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญมาก และต้องปลูกฝังให้กับนักศึกษาที่จะเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญในสังคม เพราะถ้าคนใน สังคมเป็นคนดีแล้ว สังคมก็จะมีความสุข แต่ถ้าคนในสังคม ไม่ดี ก็จะมี ความวุ่นวาย เตือนร้อน มีการเอารัดเอาเปรียบ การแก่งแย่งแข่งขันในสิ่ง ที่ผิดคุณธรรมและจริยธรรม โดยที่กฎหมายอาจจะไม่ได้บังคับ หรือมีบทลงโทษ นอกจากนี้ นักศึกษาที่ได้รับอิทธิพลต่าง ชาติและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการผลิตและการ ดำรงชีวิต และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ทำให้นักศึกษาที่ต่างเพศกัน นักศึกษาที่เรียนต่าง หลักสูตรกัน และมีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกัน อาจจะมีความคิดเห็นในเรื่องคุณธรรมและ จริยธรรมที่แตกต่างกัน คุณธรรมจริยธรรมมีความ หมายรวมถึง ศีลธรรม โดยประเทศไทยเป็น ประเทศที่มีปัญหาหลายอย่างทางสังคม ซึ่งมีต้นเหตุมาจากคนในชาติยังขาดการศึกษาที่ดีและมีความบกพร่องทางคุณธรรมจริยธรรม ทำให้คนจำนวนมากไม่มีเหตุผล ขาดระเบียบวินัย ขาดความรักสามัคคีและมีการ เบียดเบียน ทุจริตคอร์รัปชันอยู่มาก แม้จะมีการกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา แต่คนก็ไม่มี การตระหนักเท่าที่ควร นอกจากนั้นคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องของนามธรรมที่แก้ไข และพัฒนาได้ยาก ต้องใช้เวลาและกระทำอย่างต่อเนื่อง จึงต้องอาศัยบทบาทของทางการศึกษา ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของคนในชาติ ในการปฏิรูปการศึกษาจึงเน้น เรื่องคุณธรรม จริยธรรมและนำลงสู่การปฏิบัติ โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนด ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถาบันการศึกษาใน ฐานะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน จำเป็น ต้องให้การศึกษารอบด้าน ทั้งพัฒนาความเป็นคน (Manhood) พัฒนากำลังคน (Manpower) นอกจากนั้น ยังต้องพัฒนาศักยภาพของคน (Man potential) เพื่อเสริมสร้างความสามารถที่ดีสู่ ความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อผลิตคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่สังคมและ ประเทศชาติต้องการ

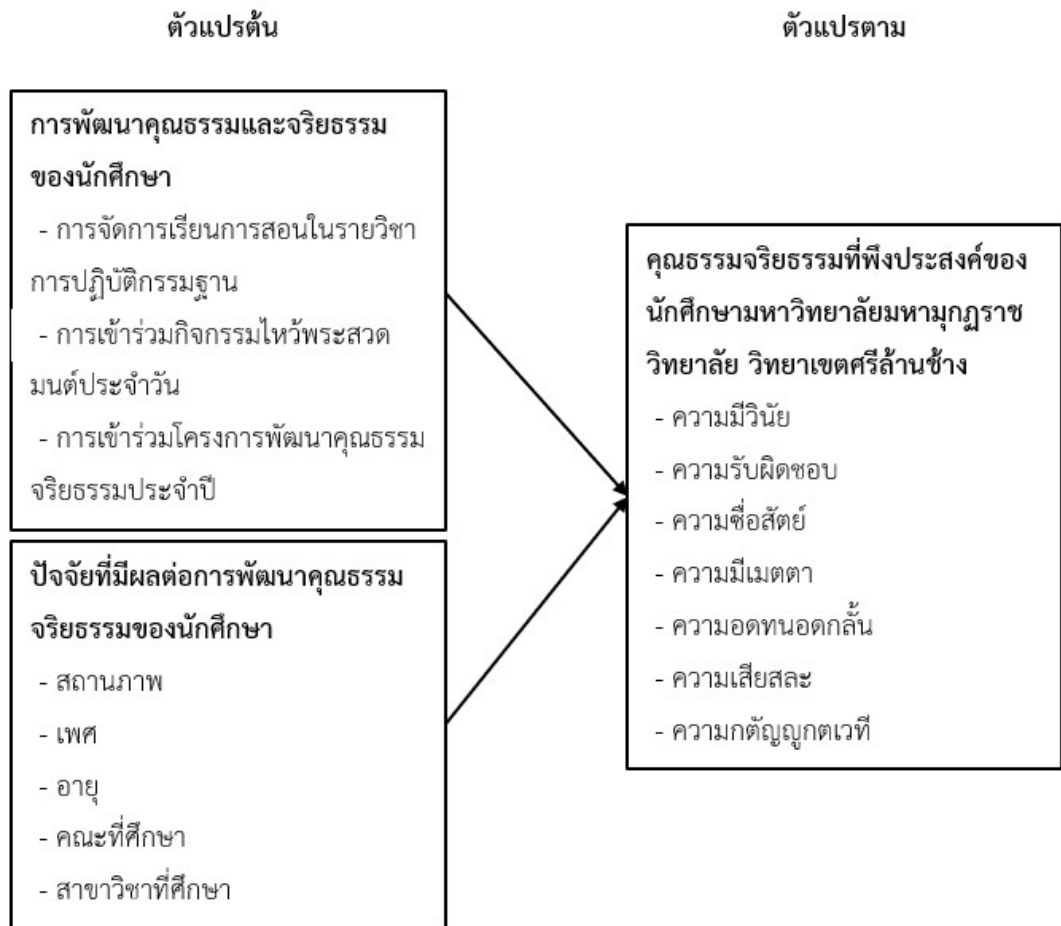
จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยเน้นคุณธรรมและจริยธรรม ในด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเมตตา ความอดทนอดกลั้น ความเสียสละ และความกตัญญูทดแทน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน และเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จากปรัชญาที่ว่า ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการตามแนวทางพระพุทธศาสนา (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง, 2559, หน้า 6)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน รวมไปถึงการร่วมกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ ซึ่งเป็นกิจกรรมบังคับสำหรับนักศึกษาภาคปกติทุกระดับชั้นและทุกสาขาวิชา และการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมประจำปี ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกสาขาวิชาต้องเข้าร่วมเพราะเป็นกิจกรรมบังคับ และเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา จึงสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวน 94 รูป/คน ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชา การปฏิบัติกรรณฐาน ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เข้าร่วมกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ประจำวัน และเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดของกลุ่ม

ตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (1967, p. 608) และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 76 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (check lists) ได้แก่ เพศ อายุ หลักสูตรที่กำลังศึกษา สาขาวิชาที่กำลังศึกษา ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เป็นแบบแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 7 หัวข้อธรรม ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเมตตา ความอดทนอดกลั้น ความเสียสละ และความกตัญญูทวดเทที่

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน การร่วมกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ของนักศึกษา และการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2563

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ให้นักศึกษาร่วมนำเสนอความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาต่อไป

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษารู้จัก เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่นักศึกษาสามารถเขียนได้อย่างอิสระ ไม่จำกัดจำนวน

3) แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษาต้องการพัฒนา โดยให้ระบุตามลำดับความสำคัญเพียง 3 หัวข้อธรรม

3. วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย

1) ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนานักศึกษา

- 2) สร้างแบบสอบถามตามเนื้อหา รายละเอียดและกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์
- 3) นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน 3 ท่าน ให้ช่วยพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมตามหลักวิชาการ และนำเสนอเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วจึงนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence)
- 4) นำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 มาใช้เป็นข้อคำถาม การวิจัย โดยคัดเลือกข้อคำถามที่เหลือเพียง 5 ข้อต่อคุณธรรมจริยธรรม 1 ด้าน รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ
- 4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
- 5) นำแบบสอบถามที่ได้นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขและนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha-coefficient)
- 6) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเนื้อหาและข้อคำถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง ทั้งจากการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การเข้าชั้นเรียน และการไหว้พระสวดมนต์ การตอบแบบสอบถามการวิจัย และการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา นำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

- 1) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอดังที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ (%)
สถานภาพ			
บรรพชิต	16	13	17
ฆราวาส	78	63	83
รวม	94	76	100
เพศ			
บรรพชิต	16	13	17.0
ฆราวาสชาย	21	17	22.3
ฆราวาสหญิง	57	46	60.6
รวม	94	76	100
อายุ			
18-19 ปี	65	53	69.1
20-21 ปี	19	15	20.2
22-23 ปี	4	3	4.3
24 ปีขึ้นไป	6	5	6.4
รวม	94	76	100

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ (%)
คณะ			
ศาสนาและปรัชญา	8	7	8.5
สังคมศาสตร์	25	20	26.6
ศึกษาศาสตร์	61	49	64.9
รวม	94	76	100
สาขาวิชา			
พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	8	7	8.5
การปกครอง	25	20	26.6
การสอนภาษาไทย	15	12	16.0
การสอนภาษาอังกฤษ	15	12	16.0
การสอนสังคมศึกษา	31	25	33.0
รวม	94	76	100

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นบรรพชิต มีจำนวนทั้งสิ้น 16 รูป และที่เป็นฆราวาส มีจำนวนทั้งสิ้น 78 คน นักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นฆราวาสส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 57 คน ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 21 คน

นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-19 ปี จำนวน 65 รูป/คน อายุระหว่าง 20-21 ปี จำนวน 19 รูป/คน อายุระหว่าง 22-23 จำนวน 4 รูป/คน และอายุมากกว่า 24 ปี จำนวน 6 รูป/คน

นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 61 รูป/คน เรียนคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 25 รูป/คน และเรียนคณะศาสนาและปรัชญา จำนวน 8 รูป/คน

นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 31 คน สาขาวิชาการปกครอง จำนวน 25 รูป/คน สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน 15 คน สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 15 คน และสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา จำนวน 8 รูป/คน

2. ระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ดังที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความมีวินัย	3.78	0.500	มาก
2. ความรับผิดชอบ	3.73	0.387	มาก
3. ความซื่อสัตย์	4.36	0.387	มาก
4. ความมีเมตตา	3.87	0.316	มาก
5. ความอดทนอดกลั้น	3.99	0.387	มาก
6. ความเสียสละ	4.28	0.500	มาก
7. ความกตัญญูกตเวที	3.88	0.500	มาก
รวม	3.99	0.433	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.433) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ความซื่อสัตย์ อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.387) ความเสียสละ อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.500) ความอดทนอดกลั้น อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.387) ความกตัญญูกตเวที อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.500) ความมีเมตตา อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.316) ความมีวินัย อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.500) และความรับผิดชอบ อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.387) ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจากการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน การร่วมกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์และการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2563

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจโดยรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา (N = 76)

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรมฐาน	4.06	0.592	มาก
2. กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์	4.00	0.387	มาก
3. กิจกรรม/โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมประจำปี 2563	3.96	0.387	มาก
รวม	4.00	0.447	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.447) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า การเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรมฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.592) กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.387) และ กิจกรรม/โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมประจำปี 2563 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.387)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่นำมาใช้ในการวิจัยนี้ได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จากทุกหลักสูตรและทุกสาขาวิชา โดยสรุปจากคุณธรรมจริยธรรมที่มีความถี่สูงจากการระดมความคิดเห็นในช่วงชั่วโมงแรกของการเรียนในรายวิชา การปฏิบัติกรมฐาน โดยให้นักศึกษาเขียนคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษารู้จักและที่นักศึกษาควรมี พร้อมให้เลือกคุณธรรมจริยธรรม 3 อันดับแรกที่นักศึกษาคิดว่าตนเองยังขาดหรือมีความบกพร่องอยู่ และต้องการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กระทั่งได้คุณธรรมจริยธรรมที่มีความถี่สูง 7 อย่าง คือ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเมตตา ความอดทนอดกลั้น ความเสียสละ และความกตัญญูกตเวที ซึ่งอธิบายได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมทั้ง 7 ข้อนี้เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่สังคมไทยให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้ว่ามีการกล่าวถึง

คุณธรรมจริยธรรมเหล่านี้ขึ้นอยู่กับอยู่ ๑ ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2530, หน้า 25 – 103) ได้บรรจุความรับผิดชอบ การประหยัด และออม การมีระเบียบวินัย ไว้ในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ในค่านิยมหลักของคนไทย 12 ด้าน คสช. (RYT9.com, 2557, 12 กรกฎาคม) ได้บรรจุความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ความมีระเบียบวินัย การอดออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5 – 6) ได้บรรจุหลักธรรมต่อไปนี้ คือ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ไว้ในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จิรภา คำทา และสมบัติ วรันทนวุฒ (2559) เรื่อง "การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น" ซึ่งศึกษาคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตา ความรับผิดชอบ ความอดทนอดกลั้น ความมีวินัย ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ และความกตัญญูท่เวที การศึกษาของ ทองพูล ภูสิม และคณะ (2554, หน้า 175 - 176) เรื่อง "การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1" ซึ่งศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ การศึกษาของ พระวัชระ สวโร (กสิวัฒน์) (2558) เรื่อง "การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดรังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จังหวัดศรีสะเกษ" ซึ่งศึกษาคุณธรรมจริยธรรม 5 ด้าน คือ ความกตัญญูท่เวที ความประหยัด การมีเมตตา การมีวินัยและรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ สุจริต การศึกษาของ กัลยา ศรีปาน (2542) เรื่อง "ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน บุญเลิศอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน" ซึ่งศึกษาคุณธรรมจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ การประหยัด ความเสียสละ ความเมตตากรุณา ความตรงต่อเวลา ความสามัคคี ความขยัน ความมีระเบียบวินัย ความกตัญญูท่เวที ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ความอดทน ความซื่อสัตย์ และความยุติธรรม การศึกษาของ พระครูใบฎีกาพงษ์พันธ์ ปุณฺณวิโส (บุญสอน) (2553) เรื่อง "ศึกษาการส่งเสริมวินัย นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพฯ เขต 3 พบว่า ด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้อบังคับของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการเข้าแถว ด้านการแสดงความเคารพ ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความสะอาด อยู่ในระดับมาก และสภาพการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการแสดงความเคารพ และ

ด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้อบังคับของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านการแต่งกาย ด้านความสะอาด ด้านการเข้าแถว และด้านตรงต่อเวลา ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจากการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน การร่วมกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์และการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2563

ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเป็นผลมาจากกิจกรรมทั้ง 3 รูปแบบมีความเกี่ยวเนื่องกันและเป็นกิจกรรมที่นักศึกษามีความคุ้นเคยอยู่แล้วจากกิจกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในโรงเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษา และเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวในขณะที่มีวุฒิภาวะสูงขึ้น การเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาก็มีความเข้าใจชัดเจนมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้น เนื่องจากนักศึกษาเข้าใจและยอมรับว่าตนเองยังมีความบกพร่องหรือจุดที่ควรพัฒนา และการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือพัฒนา

ในด้านการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีบังคับเรียนในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเป็นผลมาจากการที่นักศึกษาสามารถนำความรู้จากการเรียนนี้ไปพัฒนาตนเองได้ นักศึกษายอมรับว่าการปฏิบัติกรรมฐานเพื่อฝึกฝนการควบคุมจิตใจของตนนั้นมีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวันและในการประกอบอาชีพในอนาคต นักศึกษาได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการเรียนรายวิชานี้ โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติควบคุมจิตด้วยวิธีการต่าง ๆ และอาจารย์ผู้บรรยายมีเทคนิคและวิธีการสอนที่น่าสนใจเนื่องจากเป็นพระภิกษุที่มีประสบการณ์ด้านการประพฤติปฏิบัติและการเทศนาสั่งสอนหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

สำหรับกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ นักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านการร่วมกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ โดยพิจารณาจากจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอเกินกว่าร้อยละ 80 และผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าร้อยละ 80 อีกทั้งยังร่วมกิจกรรมทันเวลาและเลิกกิจกรรมพร้อมกันเกินกว่าร้อยละ 80 ซึ่งถือว่า

เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถยืนยันให้เห็นถึงความมีวินัยและความอดทนอดกลั้นของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความมีระเบียบวินัยในการแต่งกาย ทั้งของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่ตรงกับระเบียบปฏิบัติของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ในการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมประจำปี 2563 นักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมตรงตามกำหนดเวลา ไม่ขาด ไม่สาย ไม่หลบหนีกิจกรรม และส่วนใหญ่ปฏิบัติตามและรักษากฎระเบียบขณะเข้าร่วมกิจกรรมตลอดเวลา และจากการสอบถามเพื่อประเมินโครงการฯ นักศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่ามีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกิจกรรม อีกทั้งยังได้รับความรู้และได้ฝึกตน และมั่นใจว่าจะสามารถนำสิ่งที่ได้รับไปพัฒนาตนเองต่อไปได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดย พจนีย์ แพ่งศรีสาร (2547) ที่พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับโครงการฯ สอดคล้องกับหลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการจัดกิจกรรมโครงการให้กับนักเรียน และกิจกรรมที่จัดในโครงการเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานและมีการประสานงานกับบุคคลากร องค์กรภายนอก ทั้งก่อนเริ่มดำเนินโครงการและระหว่างดำเนินโครงการอย่างสม่ำเสมอ และในด้านผลผลิต นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในรูปแบบกิจกรรมระดับมาก และเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี รูปแบบของกิจกรรมในโครงการมีความเหมาะสม วิทยากรสามารถบรรยายได้ชัดเจน มีความน่าสนใจ สนุกสนาน พร้อมกับสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สามารถพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้ดีขึ้น ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วม โครงการ คือ การได้รับฟังข้อคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านความมีวินัย ควรจัดให้มีกิจกรรมที่นักศึกษาจะได้แสดงออกให้เห็นถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน เช่น การแต่งกาย การเข้าร่วมกิจกรรม การส่งมอบงาน การเข้าชั้นเรียนทั้งแบบออนไซต์และแบบออนไลน์ เป็นต้น

- 2) ด้านความรับผิดชอบ ควรจัดให้มีกิจกรรมหรือภาระงานที่แสดงถึงความรับผิดชอบของนักศึกษา รวมไปถึงการส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ทันตามกำหนดเวลา
- 3) ด้านความซื่อสัตย์ ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ ความซื่อตรง ความตรงไปตรงมา ความตรงต่อเวลา
- 4) ด้านความมีเมตตา ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีเมตตาที่ถูกต้อง โดยจะต้องมีการนำคุณธรรมข้ออื่น ๆ ตามหลักพรหมวิหารเข้ามาประยุกต์ให้เหมาะสม ไม่เน้นหนักความเมตตามากกว่าคุณธรรมข้ออื่น ๆ
- 5) ด้านความอดทนอดกลั้น ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความอดทนและอดกลั้นต่ออารมณ์ความรู้สึกเชิงลบ
- 6) ด้านความเสียสละ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเสียสละ เช่น การบริจาคทาน เพื่อลดละความตระหนี่ การมีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน
- 7) ด้านความกตัญญูกตเวที ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความกตัญญูกตเวที โดยเฉพาะในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น การไหว้ครู วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ โดยเน้นคุณธรรมจริยธรรมบางหัวข้อ โดยให้นักศึกษาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเลือกคุณธรรมจริยธรรม ที่จะทำการพัฒนาหรือวิจัย
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ของคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการพัฒนาหรือวิจัย
- 3) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
- 4) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

องค์ความรู้ที่ได้

คุณธรรมจริยธรรมทั้ง 7 ประการ ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเมตตา ความอดทนอดกลั้น ความเสียสละ และความกตัญญูกตเวที เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่าจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ดังนั้นการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติกรรมฐาน รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ และการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2563 จึงดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและมุ่งเน้นพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 7 ประการนี้โดยตรง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *8 คุณธรรมพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา
- กัลยา ศรีปาน. (2542). *ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
- จิรภา คำทา และ สมบัติ วรินทรนวัตร. (2559). การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 1962-1978.
- ทองพูล ภูสิม คักดีพงศ์ หอมหวาน และสมบัติ ฤทธิเดช. (2554). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. ว.มรม. 5(1). (มกราคม – เมษายน 2554)
- พจนีย์ แผงศรีสาร. (2547). *การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนปรีนสร้อยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การสอนสังคมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พระครูใบฎีกาพงษ์พันธุ์ บุญญวิโส (บุญสอน). (2553). *ศึกษาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระวัชระ สัมโร (กสิวัฒน์). (2558). *การพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดรังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง. (2559). *คู่มือนักศึกษา: หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559)*. เลย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2530). *วิทยากรกับการปลูกฝัง และสร้างเสริมค่านิยม*. กรุงเทพมหานคร: CURSQA
- RYT9.com. (2557). คสช. กำหนด 12 ค่านิยมหลักของคนไทย เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง. ข่าวทั่วไป. เผยแพร่เมื่อ 12 กรกฎาคม 2557. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://www.ryt9.com/s/govh/1949621>
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis*. 2nd Ed., New York: Harper and Row